

HALKLARIN EŞİTLİK İÇİN DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15320
Tarih : 09.12.2025

37776

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Lice, Hazro, Kulp ve Silvan ilçelerini kapsayan Silvan Barajı ve HES Projesi kapsamında tarım arazilerinin kamulaştırılması amacıyla Devlet Su İşleri (DSİ) 10. Bölge Müdürlüğü tarafından açılan kamulaştırma davaları, bedel tespiti ve ödeme süreçlerindeki uygulamalar nedeniyle ciddi hukuki sorunlara yol açmaktadır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 10'uncu maddesi uyarınca kamulaştırma bedellerinin ilgili banka hesabına yatırılması gerekirken, bölgede yürütülen çok sayıda dava dosyasında bedellerin yatırılmadığı, mahkemelerin verdiği ikinci kesin süreye rağmen ödenek eksikliği gerekçesiyle bazı dava dosyalarının düşürüldüğü ifade edilmektedir. Buna karşın taşınmazlar üzerinde Kamulaştırma Kanunu'nun 31/B maddesi uyarınca konulan şerh devam etmekte; yurttaşların taşınmazlarını satma, devretme veya tarımsal faaliyet için kullanma hakları engellenmektedir. Altı aydır hiçbir ödemenin yapılmadığı, faiz alacaklarının ise ödenmediği yönünde ciddi beyanlar bulunmaktadır.

Öte yandan, kamulaştırma bedellerinin tespitinde bilirkişiler tarafından tarımsal nitelendirme yapılırken, fiilen sulanabilir tarım arazilerinin "kuru" tarım arazisi olarak değerlendirilmesi, mevcut sulama imkânlarının, keson kuyu ve sondajların, su kaynaklarının ve keşif tespitlerinin dikkate alınmaması nedeniyle kamulaştırma bedellerinde ciddi düşüşler yaşandığı belirtilmektedir. Uygulamada örneğin 10 dönümün tamamı fiilen sulanabilir durumda olmasına rağmen bilirkişiler tarafından yalnızca belirli bir kısmı "sulu", geri kalan kısmı "kuru" olarak kabul edilmekte; bu durum kamulaştırma bedelinde önemli bir kayba yol açmaktadır.

Sulama kapasitesinin belirlenmesinde jeolojik ve hidrojeolojik nitelikte değerlendirme yapılması gerekirken ziraat mühendislerinin bilimsel dayanaktan yoksun varsayımlarının esas alınması da hem bilimsel hem hukuki açıdan tartışma yaratmaktadır. Buna ek olarak, normal şartlarda kısa sürede sonuçlanması gereken kamulaştırma davalarının iki yıla kadar uzadığı, bilirkişi raporlarının ve keşif tespitlerinin mahkemelerce yeterince değerlendirilmediği görülmektedir. Tüm bu uygulamalar yalnızca ekonomik bir kayıp yaratmamakta; aynı zamanda Anayasa'nın 35'inci maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Ek 1'inci Protokolün 1'inci maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkına doğrudan müdahale niteliği taşımaktadır. Kamulaştırma işleminin başlatılmasına rağmen bedelin ödenmemesi ve buna

rağmen tasarruf hakkının kısıtlanmasına devam edilmesi, hukuken kabul edilebilir bir durum değildir.

Bu bağlamda;

- 1- Silvan Barajı kapsamında yürütülen kamulaştırma davalarında kamulaştırma bedellerinin zamanında ödenmemesi nedeniyle kaç dava dosyası düşmüştür?
- 2- Kamulaştırma bedellerinin altı aydan uzun süredir yatırılmadığı iddiası doğru mudur? Doğru ise gecikmenin gerekçesi nedir?
- 3- Dava dosyalarının düşmesine rağmen taşınmazlar üzerindeki 31/B şerhinin kaldırılmamasının hukuki dayanağı nedir?
- 4- 4. Kamulaştırma bedeli tespiti yapılan davalarda hâkimler tarafından bilirkişi heyetlerine “kuru tarım arazisi üzerinden hesaplama yapılması” yönünde doğrudan talimat verildiği iddiası hakkında Bakanlığınızın bilgisi ve incelemesi var mıdır? Bu yönde verilen talimatların hukuki dayanağı nedir?
- 5- Fiilen sulanabilir arazilerin yalnızca belirli bir kısmının “sulu”, geri kalan kısmının “kuru” olarak kabul edilmesi hangi teknik verilere dayanmaktadır? Bu ayrımın bilimsel dayanağı nedir?
- 6- Sulama imkânlarının, sondaj debisinin ve su kaynaklarının değerlendirilmesinde ziraat mühendislerinin varsayımlarının esas alınmasının hukuki ve bilimsel dayanağı nedir? Bakanlığınız tarafından bu konuda herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
- 7- Kamulaştırma bedellerinin geç ödenmesi nedeniyle oluşan faiz alacaklarının karşılanmadığı iddiası doğru mudur? Bu konuda hak sahiplerine herhangi bir bildirim yapılmakta mıdır?
- 8- Kamulaştırma davalarının iki yıla kadar uzamasının nedeni nedir? Yurttaşların yaşadığı mağduriyetleri azaltmak üzere Bakanlığınızca alınacak bir tedbir bulunmakta mıdır?
- 9- Kamulaştırma bedellerinin ödenmemesi nedeniyle taşınmaz sahiplerinin uğradığı değer kaybı ve ürün kaybına ilişkin herhangi bir tazmin süreci yürütülmekte midir?
- 10- Bedel tespitinde kullanılan bilirkişi raporlarına yapılan itirazlarda, fiili keşif raporları ve jeolojik değerlendirmelerin esas alınması yönünde Bakanlığınız tarafından bir düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
- 11- Kamulaştırma bedelleri için DSİ tarafından ayrılan yıllık ödenek miktarı nedir? 2023, 2024 ve 2025 yıllarında toplam ne kadar ödenek aktarılmıştır?
- 12- Kamulaştırma süreci nedeniyle taşınmazları üzerinde şerh bulunan yurttaşların kredi, tarımsal destek, hibe, ÇKS başvuruları gibi ekonomik faaliyetlerinin engellendiği iddiası doğru mudur?
- 13- Kamulaştırma davalarında bilirkişilik görevi üstlenen uzmanların seçiminde hangi meslek disiplinleri esas alınmaktadır? Jeoloji mühendisliği ve hidrojeoloji alanında uzman bilirkişi atanması yönünde bir düzenleme yapılacak mıdır?
- 14- Kamulaştırma bedelinin dava sürecinde gecikmesi nedeniyle hak sahiplerinin uğradığı faiz kaybının tazmini kimin sorumluluğundadır? Bu konuda Bakanlığınız tarafından bir bilgilendirme yapılmış mıdır?
- 15- Silvan Barajı kamulaştırma sürecinde benzer mağduriyetlerin yaşandığı diğer yerleşim yerleri bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa hangi il ve ilçelerde yürütülen kamulaştırma davalarında benzer sorunlar tespit edilmiştir?